

to do, in fact, mutatis mutandis, what is being done for Greek Vases by the Corpus Vasorum. The British Academy is making a beginning with English collections, and it is hoped that the example may be followed in other countries". In res so kmalu sledili tudi drugi muzeji in inštitucije z objavami svojih ali privatnih zbirk. Leta 1942 je Danski narodni muzej izdal prvi zvezek grških novcev svoje velike zbirke, ki šteje okoli 25000 primerkov in je tako danes edini muzej, ki je uspel v celoti objaviti svojo zbirko. Sledili so Nemci, leta 1957 je bila objavljena privatna zbirka von Aulock. V šestdesetih letih so začeli objavljati Avstrijci (1967 je bila objavljena privatna zbirka Dreer iz Celovca) in Američani (1969 je izšel prvi zvezek American Numismatic Society). V sedemdesetih so začeli z objavami svojega gradiva Grki, Švedci, v osemdesetih so se priključili Francozi. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja so ideji sledili še Madžari, Finci, Španci in Izraelci. Prav v vseh publikacija s skupnim naslovom *Sylloge Nummorum Graecorum* pa lahko na začetku izvemo, da je bila knjiga izdana s privoljenjem Britanske akademije.

Numizmatični kabinet NMS je prav tako sledil pobudi Angležev in leta 1996 izdal prvi zvezek iz serije SNG Slovenije. V pričujoči knjigi predstavlja širši javnosti del privatne numizmatične zbirke, leta 2001 preminulega zbiratelja duhovnika Ferenc Keckskása iz Bezdana v Vojvodini. Zanimali so ga predvsem novci kovnic Viminacij in Dacia, ki sta delovali v 3. stoletju. Zato tudi ne preseneča, da je v času svojega službovanja v Bezdanu izgradil svojo veliko zbirko novcev, ki so na tem območju zastopani v ogromnih količinah. Pomen njegove zbirke je zbiranje po tematiki in ne kakovosti, zaradi česar daje zbirka tako reprezentativen pogled na delovanje te kovnice.

V knjigi sta avtorja Peter Kos in Andrej Šemrov predstavila 2381 bronastih novcev kovnice Viminacij. Katalog se prične z novci vladarja Gordijana III. (kat. št. 1-1094), ki je leta 239 oz. 240 v imenu deželnega zbora province Zgornje Mezije (kamor je sodil tudi Viminacij) začel kovati bronaste novce. V nadaljevanju so prikazani novci Filipa I. (kat. št. 1095-2357), Otacilije Severe, kovani pod Filipom I. (kat. št. 2358-2366), na koncu še novci Filipa II, kovani pod Filipom I. (kat. št. 2367-2381). Predstavljeni so torej novci do leta 248, čeprav se je kovanje kovnice v Viminaciju sicer zaključilo leta 255, ko je v času Valerijana I. kovnica prenehala z delovanjem. Ti novci bodo vključeni v drugi zvezek SNG Slovenije, katere izid lahko pričakujemo kmalu. Kakršnekoli komentarje in študij same kovnice v pričujočem zvezku ne najdemo, ker ne sodijo v koncept serije.

Katalog je urejen po standardih SNG, ki so se sčasoma uveljavili, in so danes zaščitni znak publikacij. Na levi strani so natančni opisi novcev z legendami novčnih sprednjih in zadnjih strani. Nato si sledijo podatki o položaju pečata, teži, premeru in določitvi po standardni literaturi. Na desni so fotografije novcev v merilu 1:1 obeh strani.

Mogoče na prvi pogled dolgočasna knjiga je neprecenljiva za vsakogar, ki se ukvarja z delovanjem rimske provincialne kovnice Viminacij. Kako so tovrstni katalogi pomembni, pa pove podatek, da je v pričujoči knjigi predstavljenih kar nekaj novih tipov, ki jih prejšnje publikacije na to temo še niso poznale. In prav te novosti bodo omogočile poglobljen študij raznih še nerešenih problemov v zvezi s kovanjem kovnice Viminacij.

Alenka MIŠKEC

Janez Dular, Slavko Ciglencečki, Anja Dular: *Kučar. Železnodobno naselje in zgodnjekrščanski stavbni kompleks na Kučarju pri Podzemlju / Eisenzeitliche Siedlung und frühchristlicher Gebäudekomplex auf dem Kučar bei Podzemelj*. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 1. Znanstvenoraziskovalni center SAZU,

Ljubljana 1995. ISBN 961-6182-02-1. 242 strani, 180 slik, 9 prilog, 85 tabel.

V uvodnem delu avtorji najdišče geografsko umestijo ter predstavijo zgodovino izkopavanja, ki so se začela z raziskovanjem J. Szombathyja leta 1888 in se zaključila med leti 1975 in 1979 z izkopavanji Inštituta za arheologijo SAZU. Sledi podrobna predstavitev lege, terenskih izvidov ter časovne opredelitve sond 1-8, narejenih v letih 1975-1979, ter rezultatov sondiranja. V naslednjih poglavjih so opisani terenski izvidi, najdbe in časovna opredelitev železnodobnih hiš A-E ter jam 1 in 2, katere Janez in Anja Dular postavljata v konec starejše (hiše A-D, jama 1) in na začetek mlajše (hiša E, jama 2) železne dobe. Avtorja se na kratko posvetita tudi gradnji stavb in železarstvu v kučarski naselbini.

Podobno je nato predstavljeno tudi raziskovanje zgodnjekrščanskega stavbnega kompleksa, zgornje in spodnje cerkve, krstilnice, male in velike stavbe, peči za žganje apna, obrambnega zidu in obeh obrambnih stolpov.

Slavko Ciglencečki opredeli izkopane objekte; poleg dveh cerkva in baptisterija še malo stavbo, za katero predvideva namembnost, povezano s cerkvama, in veliko stavbo, za katero ugotavlja bivalno, gospodarsko in reprezentančno funkcijo. Drobno gradivo najdišče postavlja v čas od konca 4. do začetka 6. stoletja, kar potrjuje tudi primerjava z drugimi postojankami v Sloveniji in primerjava obeh cerkva s sorodnimi cerkvenimi zgradbami.

V nadaljevanju je predstavljena podoba poznoantične poselitve Bele krajine in Dolenjske s kratkim opisom posameznih najdišč in osnovno literaturo.

Stavbni kompleks je nazadnje umeščen v širši kontekst zgodnjekrščanskih cerkva v Sloveniji, ki so podrobneje predstavljene. Obravnavano središče je postavljeno v vmesno obdobje med prvo fazo večjih, kvalitetnejše okrašenih cerkva iz konca 4. in prve polovice 5. stoletja ter drugo fazo poznejših, skromnejših cerkva iz utrjenih postojank druge polovice 5. in 6. stoletja. Avtor ga poskuša funkcionalno opredeliti s pomočjo analize stavb, nameščenih v neposredno bližino cerkva in njihovo primerjavo s podobnimi situacijami na drugih najdiščih (Vranje, Sv. Hema, Caričin grad in druga). Pri tem ugotavlja, da je kompleks na Kučarju lahko deloval kot bivališče visokega cerkvenega dostojanstvenika, cerkveno središče za širše območje in prostor za čaščenje relikvij, natančneje pa se njegovega namena ne da določiti.

Delo se zaključi z dodatkom o raziskovanju poznejšega zidanega objekta jugovzhodno od poznoantičnega obzidja ter poročilom o antrakotomskih in karpoloških raziskavah rastlinskih ostankov iz železnodobne faze najdišča.

Besedilo je v slovenskem in nemškem jeziku, bogato opremljeno z različnim slikovnim gradivom.

Tina MILAVEC

Moustérienska "koščena piščal" in druge najdbe iz Divjih bab I v Sloveniji / Mousterian "bone flute" and other finds from Divje Babe I cave site in Slovenia. I. Turk (ed.). Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 2. Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Ljubljana 1997. ISBN 961-6182-29-3. 223 strani, 28 barvnih fotografij, 32 črno-belih fotografij, 43 risb, 7 tabel, 20 razpredelnic.

Zbornik ponuja celovito predstavitev paleolitskega najdišča Divje babe I nad strugo reke Idrijce pri Reki pri Cerknem. Najdišče je znano predvsem po najdbi najstarejše domnevne koščene piščali in odkritju fosilnih dlak jamskega medveda.

Knjiga je razdeljena na štirinajst poglavij, katerih avtorji so slovenski in tuji strokovnjaki, ter ponuja paralelni prevod besedila v angleškem jeziku.

Uvodni prispevek je predgovor urednika Ivana Turka, vodje